# DODATEK
# Tygodniowy.

Nro. 35. — Dnia 14. Sierpnia 1852.

## Wykaz artykułów transito przesyłanych do Polski, Rosyi, Tureyi i Prus na komory galicyjskie, krakowskie i bukowińskie, w I. ćwierćroczu r. adm. 1852.

W I. ćwierćroczu roku adm. 1852 t. j. od 1. listopada 1851 po koniec stycznia 1852 wywieziono:

| Towary *(transito)* wagą na funty: | Do Prus | | Do Polski | | Do Rosyi | | | do Tureyi i Multan z Bukowiny |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | z Galicyi | z Krakowa | z Galicyi | z Krakowa | na Brody z Galicyi | na inne komory z Galicyi | na inne komory z Bukowiny | |
| **I. Surowe płody:** | | | | | | | | |
| Bawełna | — | — | — | 11657 | 16831 | — | — | — |
| Wełna | 70713 | 162781 | — | — | — | — | — | — |
| Włosień | — | 7920 | — | 6038 | — | — | — | — |
| Szczecina | 2088 | 8056 | — | — | 949 | — | — | — |
| Pierze darte i niedarte | 543 | 17894 | — | — | 84 | — | — | — |
| Pióra rozmaite | 214 | 419 | — | — | — | — | — | — |
| Futra i skórki | 27908 | 7538 | — | — | 41863 | — | — | 2789 |
| Farby: Indygo | — | — | — | — | 30574 | — | — | 658 |
| " Koszenila | — | — | — | 3 | 6990 | 95 | — | — |
| Galas | — | — | — | 490 | — | — | — | — |
| Gumo-żywice lekarskie | — | — | — | — | 734 | — | — | 353 |
| " fabryczne | — | — | — | 3343 | 1732 | 37 | — | — |
| Gumi-lastica | — | — | — | 28 | — | — | — | 39 |
| Drzewo lekarskie i farbierskie | — | — | — | 1150 | 6826 | — | — | 584 |
| Drzewo korkowe | — | — | — | 734 | 89 | — | — | — |
| Róg wielorybi | — | — | — | 12 | 2588 | 184 | — | 865 |
| Ryż | — | — | 785 | 2643 | 11243 | 221 | — | — |
| Pomarańcze, jabłka rajskie gran. | — | — | — | 3569 | — | — | — | — |
| Daktyle i winogrona | — | — | — | 95983 | 29127 | — | — | — |
| Figi | — | — | 79 | 37446 | 2652 | — | — | 454 |
| Cytryny | — | — | 795 | 101907 | 9277 | — | — | — |
| Migdały | — | — | 398 | 34107 | 5446 | — | — | — |
| Kapary | — | — | — | 621 | — | — | — | — |
| Orzechy laskowe i kokosowe | — | — | — | 15817 | — | — | — | — |
| Owoce pospolite | — | — | — | 4223 | 83 | — | — | — |
| Manna | — | — | — | 1472 | 810 | — | — | — |
| Gwoździki | — | — | 43 | 266 | 1313 | — | — | — |
| Imbier | — | — | — | 449 | 2075 | — | — | — |
| Kwiat i gałki muszkatołowe | — | — | — | 68 | 1277 | 42 | — | 68 |
| Cynamon | — | — | 64 | 286 | 700 | — | — | — |
| Pieprz czarny i biały | — | — | 471 | 10255 | 20360 | 547 | — | 211 |
| Kawa | — | — | 6525 | 12876 | 37020 | 443 | 58 | 8582 |
| Herbata | — | 1 | 628 | 481 | 71078 | 12 | 2 | 41230 |
| Bobkowe liście | — | — | — | 3816 | 1255 | — | — | — |
| Nasionka lekarskie i ogrod. | — | — | — | 78 | 6417 | — | — | — |
| Korzónki szlachetniejsze | — | — | — | 183 | 14090 | — | — | 546 |
| " pospolite | — | 391 | — | 675 | 9478 | 30 | — | — |
| Wody mineralne | — | — | — | — | — | 192 | — | 357 |
| Minerały i korale | — | — | — | 73 | 656 | 32 | — | 43 |
| Oliwa | — | — | — | 32145 | 10373 | — | — | 1209 |
| Kantarydy | — | 2472 | — | — | — | — | — | — |
| **II. Niestałe wyroby:** | | | | | | | | |
| Len i konopie | — | 3295 | — | — | — | — | — | — |
| Przędza wełniana | — | — | — | 371 | 925 | — | — | 184 |
| Przędza bawełniana | — | — | — | 373 | — | — | — | 85 |
| Nici konopne i lniane | — | 18 | 25 | 792 | 8041 | 2209 | — | 49 |
| Nici bawełniane | — | — | — | — | 37622 | 80 | — | 5671 |
| Wosk wszelki | — | — | — | — | 2125 | — | — | 12848 |
| Skóry w ogóle | — | — | — | 36 | 2697 | 6 | — | 8150 |
| Kompozycye mosiężne | — | — | — | — | 577 | — | — | 1687 |
| Cyna surowa | — | — | — | 193 | — | — | — | — |
| Białokrusz (Bleyglätte) | — | — | — | — | 20640 | — | — | — |
| **III. Stałe wyroby:** | | | | | | | | |
| Towary bawełniane | — | 588 | 8930 | 8596 | 122385 | 1783 | 34 | 152600 |
| " wełniane | — | 174 | 2068 | 989 | 51633 | 1243 | — | 64229 |
| " jedwabne wszelkie | — | 142 | 68 | 4324 | 17862 | 588 | — | 7143 |
| " lniane i konopne | — | — | 314 | 3816 | 6765 | 632 | — | 5964 |
| " strojów modnych | — | — | — | 12 | 1574 | 55 | — | 904 |
| " galanteryjne i wyszukane stolarskie | — | — | 5 | 311 | 4235 | 160 | — | 12050 |
| " Kramarskie | — | 263 | 9 | 64 | 4823 | 71 | — | 4611 |
| " żelazne powszednie | — | — | — | — | 4113 | — | — | 2167 |
| " kowalskie | — | — | — | — | 5195 | — | — | 2753 |
| " szklanne | — | 2659 | — | — | 5600 | — | — | 332 |
| Suknie | 22 | 7536 | 14 | 124 | 2660 | 140 | 4 | 2900 |
| Wyroby rękawiczników | — | — | 5 | — | 847 | 30 | 25 | 520 |
| " szewskie | — | — | — | — | 289 | — | — | 2708 |
| " mosiężne | — | 20 | 6 | 9 | 292 | 13 | — | — |

W I. cwierćroczu roku adm. 1852, t. j. od 1. listopada 1851 po koniec stycznia 1852 wywieziono:

| Towary (*transito*) wagą na funty: | Do Prus | | Do Polski | | Do Rosyi | | | do Turcyi i Multan z Bukowiny |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | z Galicyi | z Krakowa | z Galicyi | z Krakowa | na Brody z Galicyi | na inne komory z Galicyi | na inne komory z Bukowiny | |
| Wyroby rymarskie | — | 57 | — | — | 14 | — | — | 896 |
| „ proste stolarskie | — | — | — | — | 269 | — | — | 7180 |
| Kapelusze kastrowe | — | — | — | — | — | — | — | 633 |
| Woda kolońska | — | — | — | 29 | 509 | — | — | 291 |
| Perfumy | — | — | 55 | 33 | 7896 | 663 | 33 | 5533 |
| Fabrykaty tytoniu | — | 125 | — | — | 788 | — | — | — |
| Instrumenta wszelkie | — | — | — | 8 | 1969 | 5 | — | 1209 |
| Maszyny i części osobne | — | — | — | — | 15989 | 75 | — | 32 |
| Fajans | — | — | — | 385 | 676 | 302 | — | — |
| Porcelana | — | — | — | — | 1975 | 18 | — | 867 |
| Zegary drewniane | — | — | — | — | 6465 | — | — | — |
| Broń | — | — | — | 36 | 73 | — | — | 546 |
| Papier, książki, muzykalia | — | 623 | 20 | 142 | 5179 | 100 | — | 4818 |
| Obrazy, ryciny | — | — | 920 | 3 | 99 | — | — | 132 |
| Cukier rafinowany | — | — | 5028 | 8570 | 169304 | — | 297 | 8064 |
| Konfitury wszelkie | — | — | — | 1247 | 1247 | — | — | 1039 |
| Masło, ser | — | — | — | 1673 | 14754 | 1009 | — | 1465 |
| Olejki pachnące | — | — | — | 39 | 970 | — | — | — |
| „ wszelkie inne | — | — | 284 | 306 | 788 | — | — | — |
| Surogaty, kawy | — | — | — | — | 19291 | — | — | |
| Napoje: wino | — | — | — | 19 | 38090 | 2563 | 3368 | 2074 |
| „ piwo | — | — | — | — | 367 | — | — | — |
| „ wódka | — | 3074 | — | 188 | — | — | — | — |
| „ arak, rum, likiery | — | — | 1665 | 4 | 44103 | — | 134 | 3366 |
| **IV. Ryby:** | | | | | | | | |
| Ryby wszelkiego rodzaju | — | — | — | 4571 | 83315 | 3670 | 543 | 40113 |

Obrot handlu przewozowego w I. cwierćroczu roku bieżącego przeważał najbardziej do Rosyi, bo wynosił ogółem 10,752 cetnarów, w to wchodziło najwięcej ryb, na 800 cet.; herbaty na 700 cet. futer i skurek na 400 cet., araku na 400 cet., wina 300 cet.; nici, farb, maszyn, korzenia, leków na 300—200—100 cet. — Do Polski przewieziono najwięcej na Kraków, — 4203 cet.; od stron Galicyi przeszło tylko 302 cet. Najwięcej do Polski wprowadzano tak zwanej bakalii do 2890 cet. Herbaty wcale mało bo tylko coś nad 4 cet. — Do Turcyi odeszło komorą Bukowińską 2238 cet. w tem najwięcej towarów bawełnianych i wełnianych w 800 cet., herbaty w 400 cet. Ryb w 400 cet. i wosku 200 cet. — Do Prus przewieziono 3275 cet. najwięcej wełny do 870 cet. Szczeci i włosieni do 180 cet., pierza do 180 cet., a skór do 300 cet.

# Opisy obrazów znajdujących się w kościołach miasta Lwowa.

**Przez Felicyana Łobeskiego.**

(Ob. N. 23. 30. 31. i 34. Dod. Tyg.)

## *Kościół parafialny pod wezwaniem: Bożego Ciała przy klasztorze XX. Dominikanów.*

### Obrazy.

A. *Obrazy znajdujące się w kościele, t. j. w ołtarzach, na ścianach kościoła, oraz w zakrystyi.*

W wielkim ołtarzu jest to ów w r. 1751 przez Mikołaja Ignacego Wyrzyckiego, Arcybiskupa lwowskiego Rzymskiemi koronami po pierwszy raz, a roku zeszłego, jako w pierwsze stólecie, powtórnie koronowany cudowny obraz Bogarodzicy. Historya tego obrazu, tak z powodu pierwszej jako i powtórnej jego koronacyi, tak w osobnych książkach jakoteż i zeszłego roku w niniejszej właśnie Gazecie obszernie była skreśloną. Tu więc tylko w krótkości treść jej powtarzamy: iż obraz ten według tradycyi przez S. Łukasza malowany, od monarchów i monarchiń wschodnich w Konstantynopolu, podobnie jak i obraz Matki Boskiej Częstochowskiej w kaplicach pałacowych troskliwie strzeżony, dostał się wcześnie do Kijowa w posiadanie książąt ruskich, a to jak upominek pokrewieństwa wiary, i zachować się mającej między oboma państwami przyjaźni. Po przeniesieniu zaś państwa ruskiego z Kijowa do Halicza, najprzód do tegoż miasta a potem do Lwowa przeniesiony przez książęcia ruskiego Leona XX. Dominikanom w posiadanie przekazanym został, w których ręku do dziś dnia zostaje. Jest to zatem prawie ta sama tradycya i historya, co i o obrazie Matki Boskiej Częstochowskiej. Jest on równie na cyprysowem drzewie malowany, przedstawia Matkę Najświętszą w półpostaci, z Chrystusem błogosławiącym na lewem, a z berłem w prawem ręku; Chrystus świat piastuje. Korony szczerozłote, wysokie, niegdyś Kijowskie, dziś Rzymskie, na wierzchu nich infuły z kluczami. Sukienka złota ze śrebrem, takież berło i świat u Chrystusa. Tło obrazu wyłożone także srebrną płytą, na której sławiańsko-greckie litery, po jednej stronie: M-P, po drugiej: OV, co ma znaczyć: *Matka Boga* i *Jezus Chrystus*. Litery proporcyonalnie i zręcznie robione, blacha mocno świecąca, lecz znacznie pogięta. Ręce tak u Matki Bożej jako i u Chrystusa są z drewnianej płaskorzeźby, zapewne pod spodem są inne malowane, lecz gdy obraz metalem wyłożono, a ręce jako drobne części zanadto w nim tonęły, dla większego ich więc uwydatnienia drewnianemi zastąpione zostały. Są one pomalowane barwą ciemną, podobną lecz nie zupełnie taką, jaka się na obu twarzach znajduje, a sądząc po tem odmiennem pomalowaniu i nadanym mu lustrze zdają się być dużo późniejszego od samego obrazu, a nawet dość świeżego utworu. Obraz ten jest to zupełny typ bizantyński, a zatem ma podobieństwo obrazu M. B. Częstochowskiej, z tem wszystkiem różni się jednak wiele od niego. Różni się najprzód rozmiarem, gdyż jest o wiele a może i o połowę mniejszy; dalej układem, gdyż Matka Boża w tym obrazie trzyma berło w ręku, podczas gdy ręka u Matki Boskiej Częst. spokojnie na piersiach złożona; u Chrystusa zaś zamiast książki świat w ręku. Wszakże różnica ta co do berła jest tylko pozorną, gdyż obu dłoni, tak Matki Boskiej Częst. jako i Lwowskiej jest jeden i tenże sam rysunek, rysunek dłoni spokojnie na piersiach złożonej, berło w tym tu obrazie zdaje się dopiero później dowolnie domalowane, a może dopiero przy zawdzianiu sukienki dla większej ogólnej symetryi obrazu z metalu dorobione, a które potem w kopiach przeszło w obrazy olejne i sztychowane. Różni się dalej kolorytem; oba bowiem obrazy są wprawdzie równo i mocno ciemne, lecz gdy twarz Matki Boskiej Częst. wpada cokolwiek w barwę bronzową, twarz M. B. Lwowskiej, będąc równie ciemną, przechodzi w kolor więcej oliwny. Do tego i sam sposób malowania w obu obrazach zdaje się być wiele od siebie odmiennym. Tam, w utworze M. B. Częstochowskiej, większa ostrość kształtów, rysunku i cieni: tu większa miękkość, łagodne rozlanie światłocienia, oraz uderzająca staranność w wykończeniu. Lecz najgłówniejsza różnica tych dwóch obrazów zachodzi dopiero w samychże wyrazach twarzy. Podczas gdy oblicze Matki Boskiej Częst. jest smętne, a obok łagodności pełne pewnej groźnej powagi: to przeciwnie, obok dużo młodszego wieku, jaśnieje z tej

ciemnej twarzy przeważający wyraz dobroci i urok rozpromienionej do koła radości.

Nie znany nam jest typ i układ Madon bizantyńskich, znajdujących się we Włoszech, a przypisywanych równie Ś. Łukaszowi — lecz obraz M. B. Częst. tkwi dotąd w pamięci, a rysy i wyraz oblicza w nim wyrazonego, stały się jakby znaną wyuczoną nutą dla miliona ludu weń wierzącego. — na obraz zaś M. B. Lwowskiej obecnie patrzymy; w obu widzimy uderzającą różnicę i zarazem podobieństwo, oba są najstarożytniejszemi chrześciańskiego malarstwa utworami, uświęcone cześć ubudzającą tradycyą i urokiem otoczone dziejów: z tych więc powodów zastanowimy się jeszcze nad niemi, a z porównania ich ze sobą, i przyrównania do nich innych jeszcze tego rodzaju utworów, będziemy się starali wyprowadzić wniosek, który ma rzucić choć cząstkę światełka, mniemaną czy prawdziwą, na jeden z najciekawszych ustępów chrześciańskiego malarstwa.

A najsamprzód obejrzyjmy dwa jeszcze inne w tym tu klasztorze znajdujące się obrazy; a które mają właśnie do wyświecenia zamierzonego przez nas zdania tem więcej posłużyć. Są one następujące:

(Ciąg dalszy nastąpi.)

# Sprawozdanie z podróży archeologicznej po Sądeczczyznie

## na posiedzeniu Tow. Nauk. Krak. Wydziału Archeolog. napisał *Józef Łepkowski.*

(Ob. N. 33. i 34. Dod. Tyg.)

Gdzie Poprad szczeliną między górami, co nią jak oknem zajrzeć można do Spiżu, pierwszy raz ukazuje się w Sądeckiem, biegnąc do Dunajca; tam po prawym jego brzegu i na obniżu Białej aż po gościniec od Jasła wiodący, rozległy sie na przestrzeni 11 m. □, górzyste, najmniej przystępne, dobra niegdyś biskupów krakowskich i rodziny Branickich — a wśród 63 osad ruskich i 41 cerkwi, trzy łacińskie parafie: w Piwnicznej, Muszynie i Tyliczu. Dziwny wypadek: 1391 r. biskupi krakowscy odebrali z rąk Władysława Jagiełły państwo Muszyńskie; w XVI. i XVII. wieku sprowadzają tu i osiedlają ze Spiża jeszcze syzmatyckich i unijackich Rusinów, a jednocześnie prawie wypierają ich z siedzib i ugniatają fanatycznemi przepisy — wtedyto już powstaje tu walka obu tych narodowości.

Dyplomata erekcyjne osad sołtysom nadane i erekcye kościołów okazują, iż *Muszyna* istnieje tu już w odległych wiekach. *Tylicz* za Kazimierza W. będący już miastem, za biskupa Tylickiego znów sie dźwiga, od swego odnowiciela biorąc nazwisko. Wieś *Andrzejówka*, na samym przesmyku z Węgier leżąca, pierwsza utworzyła się z ruskich ze Spiża osadników, w pierwszej już połowie XV. wieku. Dalej w XVI. i XVII. wieku powstają z wykarczowanych lasów osady: *Łabowa, Maciejowa* i *Nowawieś*, osiedlone przywilejem Jana Branickiego dziedzica; *Wierzchownia* lokowana przez kardynała Grzegorza Radziwiłła, *Zubrzyk* przez Kazimierza biskupa Łubińskiego. *Dubne* przez Bernarda biskupa Maciejowskiego, *Milik* Franciszka biskupa Krasickiego, *Powroźnik*, *Kamienna*, *Brunary* Jakóba Zadzika, *Izby*, *Czertizne* Andrzeja Trzebickiego, *Łosie*, *Rostoka* osiedlone przez Michała Alexandra Lubomirskiego, *Bannica* Jana biskupa Małachowskiego.

Sądecka ruska okolica pod względem sztuki prawie nic nie przedstawia — czasem tylko cerkiew przez wiejskiego cieślę z trzech obok siebie coraz niższych wież bizanckich zestawiona, uderzy wdziękiem prostoty i powabem tej z obrządkiem greckiego kościoła spojonej architektury — czasem natrafisz na szczątki spróchniałego i wyrzuconego z kościoła bizanckiego obrazu. Pomników nagrobnych niema w cerkwiach, bo tu szlachcic nie mieszkał, a mieszczanina nie stać było na przechowanie swej pamięci. Kilka jednak domów drewnianych w rynku miasteczka Muszyny i starożytne stroje teraźniejszych jeszcze mieszczan i chłopów, dadzą mi wątek do szczegółowego opisu, jak dały rysownikowi p. Leonowi Dembowskiemu piękny przedmiot do rysunku. Z pomników piśmiennych okolica ta dostarczyła mi dyplomata erekcyjne i późniejszych nadań, w magistratach Muszyny, Tylicza i Piwnicznej: w Muszynie 13 ksiąg sądów miejskich od r. 1597 do ostatnich czasów; tamże rozporządzenia biskupie, urządzające siłę zbrojną, strzegącą tu granicy od Węgier; w Tyliczu dochowała się przy kościele łacińskim ważna księga nadań kościelnych i dekretów w sporach religijnych; w Piwnicznej, księgi ławnicze istnieją w zbiorze od r. 160.. Wreszcie udało się odpisać niektóre dyplomata nadające prawo osiedlin, które dotąd są w rekach tamecznych sołtysów: kluczem jednak rozwiązującym szczegółowe dzieje tej okolicy, są krakowskie kapitulne akta. Kończąc tę krótką o biskupszczyznie wzmiankę dodać wypada, iż pod Tyliczem i pod wsią Izby istnieją dotąd okopy Kazimierza Puławskiego.

---

Wyjdź na pagór, na którym uczepiła się wieś Podegrodzie — spojrzyj na rozkoszną doliną, gdzie Poprad i Kamienica u stóp Starego i Nowego-Sącza niosą swe wody do szeroko rozlanego Dunajca, a ujrzysz do 100 pięknych wiosek, nad któremi S. Kunegunda wzniosła mury starosądeckiej świątyni, a pola ich oddała swym siostrom zakonnym; to też każdy prawie pomnik, każda tu skała od równi Sądeckiej aż do szczytów Pienin mówi ci o tej świętej patronce. Historya przekazała pamięć tej królowej, wystawiając ją jako niebiańską istotę na tle tatarskiej dziczy pustoszącej okolicę; lud tysiącem podań pełnych poezyi, jak wieńcem niezabudek ustroił swoję opiekunkę, a podróżny słyszy i dzisiaj polskie pienia, co o wieczornej rosie płyną z murów klasztornych, jak przed 6ciu brzmiały wiekami. W gotyckich murach starosądeckiego klasztoru przechowała się jakby zaklęta przeszłość. Tu pokażą ci zakonnice grób matki Ś. Kunegundy; tu obraz, przed którym się modliła; tu celę, gdzie pobożny zakończyła żywot; tu wreszcie noże, łyżkie i sprzęty, co przez sześć wieków przetrwały, okryte powagą świętości, a autentycznością swoją za ważny naukowo zabytek poczytać sie dadzą. Dziś ubogi klasztor przyjął w swe mury 200 dziewcząt, którym nauki udziela — a większą część dawnych dóbr zaludniły w przeszłym wieku powstałe niemieckie osady.

Stary Sącz od czasów Kazimierza Sprawiedliwego 1186 r. datuje swoje istnienie — a magistrat jego dochował 22 przywilejów oryginalnych, z których pierwszy sięga czasów Kazimierza W. Księgi sądowe miejskie w liczbie 27 od r. 1597 tu zachowane mają nawet indexa porządnie sporządzone, a przezto prawnikowi łatwo na pożytek przyjść mogą. Tu wreszcie w rękach zakonnic znajdował sie ów stracony autograf Długosza, opisujący żywot Ś<sup></sup>tej założycielki klasztoru. W kościele, prócz jego gotyckiej budowy, kilku pięknych obrazów i pomników Lipskich zasługuje na szczególną uwagę wytwornej rzeźby kazalnica. Wreszcie wyliczając znaczniejsze zabytki z tej okolicy, trudno pominąć farnych kościołów w Starym i Nowym-Sączu, tych pomników czystej gotyckiej architektury — nadto pomnika Dobka Łowczowskiego porzuconego przed kościołem Ewanielickim w Nowym Sączu. Nakoniec archiwum magistratu Nowego-Sącza przechowuje do 200 oryginalnych dokumentów i przywilejów, miastu i okolicznym wsiom nadawanych, które tu wraz z 100 księgami sądów ławniczych niewyczerpanem są źródłem badań, przedstawiając dzieje tych miejsc od czasów Św. Kunegundzie współczesnych.

---

Pod szczytami śnieżnych Tatrów na początku XIII. wieku ukazują się we wsi Ludzimierzu i jej okolicach Cystersi, co z krzyżem w ręku i pługiem rozszerzają światło wiary i uczą rolnictwa. Od roku 1234, jak wskazuje przywilej Henryka Brodatego, księcia wrocławskiego i krakowskiego, nadany Teodorowi Cedro, założycielowi klasztoru Cystersów w Ludzimierzu, poczyna się pod Tatrami kolonizacya szląskiemi osadnikami, których tu Cystersi sprowadzają. Od r. 1244 siedziba Cystersów przenosi się do Szczerzyca, i odtąd, jak świadczy 68 oryginalnych dyplomatów, w ich archiwum dochowanych, karczują oni i osiedlają okolicę od werchów Tatrowych aż po obniże Raby. Kronika, nowotarską zwana, zawierająca przywileje sołtysów, będąca w prywatnych rękach; nadto dyplomata erekcyjne miasta Nowegotargu i akta kancelaryi zakopańskiej w połączeniu z dokumentami cysterskiego klasztoru są w stanie wyjaśnić szczegółowo dzieje kolonizacyi, na tej całej do 20 mil □ rozległej przestrzeni. Dzwonek w Ludzimierzu z 1229 r., nadto typowe drewniane kościółki: w Ludzimierzu, Łopusznej, Nowymtargu, Dembnie i Jodłowniku — wreszcie murowany klasztor w Szczerzycu, godne uwagi pod względem budowniczym.

We wsi Kamienicy dziedzic Maxymilian Marszałkowicz posiada liczny księgozbiór i małą galeryę obrazów zagranicznych artystów,

Oto w krótkim obrazie przebiegłem działy archeologiczne, które do szczegółowego opisu Sądeczczyzny za podstawę służyć mi będą. Na mappie archeologicznej, której wykonanie obecnie mię zajmuje, chcę oznaczyć stosownemi znakami i barwami, czas kolonizacyi, jej okrąg, czas wieku erekcyi świątyń, wały, zamki i inne zabytki, okazując znakiem stosownym ich wiek. Będzie to pierwsza próba polskiej archeologicznej mapki. Gdy znaki te mogłyby być przyjętemi powszechnie, gdyby je powaga naukowa zatwierdziła; przeto podaję do rozwagi Panów formę, w jakiej je przedstawić zamyślam, prosząc, abyście raczyli objawić w tej sprawie swe światłe zdanie, i ulepszyć je, w czem się niedokładności okażą. *)

Na zakończenie tego krótkiego obrazu mych poszukiwań, dołączam linie strategiczne zamków, wyśledzonych w śladach po największej części przez Kazimierza W. budowanych. Linia ta miejsc obronnych nad Dunajcem, od podnóża Tatrów począwszy, przedstawia zamki: Szaflary, Cisowiec (w Sromowcach), Niedzica, Czorsztyn, Ś. Kunegundy (w Pieninach), Olszana, Czarny Potok, Stary Sącz, Podegrodzie, Nowy Sącz, Chełmiec, Białowodzki, Gródek, Rożnów, Wierzynków (w Witowicach), Tropsztyn, Czchów, Melsztyn; nad Popradem: Rytro, Piwniczna, Muszyna; nad Białą: Grybów, Rossochatka, Wojnarowa, Jeżów, Bobowa, Bukowiec — wreszcie Gródek pod Szczerzycem.

*) Tu podał p. Łepkowski kształty znaków jakich myśli użyć do wykonania mappy, nadto sposób oznaczania wieków barwami. Oddział archeologiczny wziął myśl tę pod bliższą rozwagę, wyznaczając do ułożenia owych znaków archeologicznych komisyę złożoną z członków T. N. pp. Karola Kremera i Teofila Żebrawskiego, którzy w porozumieniu z wnioskującym znakowanie ułożyli, a jak skoro próbka w wykreśleniu znaków na mappie uskutecznioną zostanie, nie omieszka Towarzystwo udzielić w swoim Roczniku szczególowej wiadomości.

## Wieliczka. R. 1637.

### Król Władysław Waza opatruje szpital Ś. Ducha jałmużną z szybu Daniłowicz.

**Vladislavs** | **IV.** Dei Gratia Rex Poloniae Magnvs Dvx Litvaniae, Rvssiae, Prvssiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Seve|riae, Smolensciae, Czernichoviaeq(ue) Nec non Sveccorum, Gottorum, Vandalorumq(ue) haereditarvs Rex | Significamus praesen(tibus) literis n(ost)ris quorum interest vniuersis et singulis. Pium ac debitum deuotionis zelum erga cultum Diuinum id a nobis exigere | vt non modo Fundationibus Ecclesiarum Monasteriorum Xenodochiorumq(ue) quidpiam derogetur, sed vt indies magis de magis in Regno dominysq(ue) n(ost)ris augeatur prae|caueamus. Proinde cum intellexissemus ex relatione Nobiliu(m) Stanislai Szembek, et Joannis Wizemberk, Secretariorum n(ost)rorum pro tunc Administratoru(m) | Zupparum **Wielic**en(sium) Ecclesiae S(ancti) Spiritus ex istis prouentibus munitu(m), nullis prorsus eleemosinis dodatum. Quorum ad Supplica|tionem, id pro munificentia n(ost)ra, dedimus donauimus et assignauimus, in ordinationibus Zupparum **Wielic**en(sium), non ita pridem inscribi iussimus vt qualibet Septimana certa summa nimirum decem floren(i) Polon(icales) in vim Eleemosinae ex Fenestra fodinae salis Daniłowicz dicta per Mag(nifi)cum Joannem | Nicolaum Daniłowicz Thesaurarium Supremum Regni nouiter extructa vigore gratitudinis tanti beneficy, a Deo nouiter per aperitionem illius | fodinae collati praefato Xenodochio **Wielic**en(si), daretur et numeraretur per eosdem Administratores pro tunc existentes Quod vt firmius stabiliusq(ue) sit, praesentibus literis n(ost)ris confirmamus donamus damus et assignamus perpetuis temporibus. Quod omnibus quorum interest praesertim vero Zupparum | **Wielic**en(sium) Administratoribus nunc et t(em)pore existentium ad notitiam deducen(dum) mandamus, vt circa hanc hebdomadalem eleemosinam praedictum Xeno|dochiu(m), conseruent, praefatamq(ue) summa(m) decem floren(orum) Polonical(ium) qualibet Septimana, eidem per certam personam fide dignam, et a Leipsis assignatam persoluant | et persolui faciant. Pro gr(ati)a n(ost)ra. In cuius rei fidem praesentes manu n(ost)ra subscriptas sigillo Regni communiri mandauimus Datu(m) **Varsauiae** die XVJ Men|sis Marty Anno D(omi)ni **MDCXXXVJJ** Regnorum n(ost)rorum Poloniae et Sueciae V. Anno.

***Władysław IV.*** *z Bożej łaski Król Polski, Wielki książę na Litwie, Rusi, Prusiech, Mazowszu, Żmójdzi, Łotwie, Siewierzu, Smoleńsku i Czerniechowie, a szwedzki, gotski i wandalski król dziedziczny. — Oznajmujemy niniejszym listem Naszym wszem w ogóle i każdemu w szczególności do kogo to należy: iż pobożna i winna nabożeństwa gorliwość względem czci Boskiej tego po Nas wymaga, abyśmy przestrzegali, by uposażenia kościołów, klasztorów i szpitalów nie tylko w niczem nie szczuplały ale owszem z każdym dniem w koronie i państwach Naszych mnożyły się i wzrastały. — Wyrozumiawszy przeto ze sprawozdania Sekretarzów Naszych a ówczesnych Zarządców żup* ***wielick****ich Urodzonych Stanisława Szembeka i Jana Wizemberka, iż z tychto dochodów tylko opatrzenie mający kościół Ś. Ducha żadnemi innemi jałmużnami nie jest uposażony; na prośbę ich to z szczodrobliwości Naszej daliśmy, darowali, naznaczyli i w rozporządzenia solień* ***wielick****ich świeżo wciągnąć rozkazaliśmy: aby ciż teraz i na przyszłość będący zarządcy każdego tygodnia pewny datek mianowicie dziesięć złotych polskich jako jałmużnę z szybu kopalni przez Wielmożnego Jana Mikołaja Daniłowicza najwyższego Skarbnika koronnego niedawnemi czasy założonej i odeń Daniłowicz zwanej, z wdzięczności za tak wielkie dobrodziejstwo od Boga przez otworzenie tejże kopalni znowu udzielone, pomienionemu szpitalowi dawali i wyliczali, co aby więcej mocy i stałości miało, niniejszym listem Naszym po wsze czasy potwierdzamy, darujemy, dajemy i wyznaczamy, a o czem wszystkim do kogo to należy, przedewszystkiem zaś żup* ***wielick****ich zarządcom teraźniejszym i na przyszłość będącym wiadomość powziąć rozkazujemy, aby pomieniony szpital przy tejże jałmużnie tygodniowej zachowali i onemu wyznaczoną jeścizne dziesięciu złotych polskich przez pewną. wiarygodną a od nich samych mianowaną osobę wypłacali i wypłacać kazali dla łaski Naszej. Dla wiarygodności czego niniejszy list ręką Naszą podpisawszy pieczęcią koronną stwierdzić rozkazaliśmy. Dano w* ***Warszawie*** *dnia 16go miesiąca Marca roku Pańskiego* ***1637*** *a Panowania Naszego w Polsce i Szwecyi 5go roku.*

| Po lewej stronie: | Co znaczy: |
|---|---|
| **Vladislaus Rex** | ***Władysław Król*** |

Środkiem dwie w zagiętym dla większej mocy pergaminie wycięte dziurki, przez które, jak wytłoczenia świadczą, przeciągnięty był sznurek od pieczęci królewskiej zagubionej, a po prawej stronie drobniuchnem pismem:

| | |
|---|---|
| Xenodochio **Wielic**ien(si) \| Elemosina ex Zupis 10 fl(oreni) \| pro septimana ex ordinatione \| M(agnificorum) Thesaurarii et administrator(um) \| | *Szpitalowi* ***wielick****iemu jałmużna z żup 10 złotych na tydzień z rozporządzenia Wielmożnych Podskarbiego i Zarządców.* |

a pod tem:

| | |
|---|---|
| Justus Słowikowski<br>S(ecretarius) R(egiae) M(ajes)t(a)tis. | *Just Słowikowski*<br>*Sekretarz królewskiej Mości.* |

Na zagiętce zaś: P(an) Wizemberg zaleca, a niżej:

| | |
|---|---|
| Inductum ad Metricam Zuppar(um) Vielicen(sium) \| p(er) me \| Martinum Proszowski N(o)tar(ium) \| | *Wpisano w metrykę żup wielickich przezemnie Marcina Proszowskiego Pisarza.* |

a na stronie odwrotnej czyli zewnętrznej nad samem zgjęciem drobniutki podpis: J. Woliński mp.

Według pierwotu darowanego mi przez księdza Pietrowskiego Józefa, Plebana w Lipinkach w Jasielskiem.

Lwów, 27go maja 1852. W. F.

Główny Redaktor **M. Srzeniawa Sartyni.** Z c. k. galic. Drukarni rządowej.